

תמרונים ומגמות

בהפסקות-הדינים שבין מלחמות גדולות, המעצבות את פני אורח-המלחמה — ואת ארגון הגייסות שיהא הולם אותו — למשך שלב התפתחות נוסף, הרי (פרט למלחמות ה"קטנות") התימורונים הם הממלאים את הפונקציה של בחינת צורות הארגון, אורח הביצוע והכלים הטכניים של המלחמה למיניהם. אמנם, בשדות קרב אלה, ללא כדורים וללא נפגעים" (לפי בטויו הקולע של קפ"ל ילדיהארט, הסופר הנודע בבעיות-צבא במלחמה) נשקפת תמיד הסכנה של ניתוקימה מהמציאות, ושל הישגנותייתר על מצבים בהם "הסוללה היריבה נחשבת למשותקת", ו"האויב — שלא מצא חן בעיני השופט — חשוב כמת". סכנה זאת שרירה וקיימת גם מאז הופיעו ב"שדות הקרב" של תימורונים ותרגילים אף הכדורים. "ולעיתים בעקבותיהם... (הנפגעים...)". אך תהיה אשר תהיה דעתנו על אפשרות של "הזהרה במאה האחרון" בין רלע תימרון והמלך ביצועו לבין דמותה המלחמית כי תבוא — על כל פנים דבר אחד יש בו בתימרון: גילוי ועדות חותכים ביותר לט"ב מהלך-המחשבות והיפוש-הדרך בחוגים הצבאיים המוסמכים של אותה מדינה. עליכן, אין ספק, כי חוג הקוראים של "מערכות" ימצא ענין בתיאורים וצינונים המובאים להלן ממהלך התימורונים של הגייסות הבריטיים, האמריקאיים והצרפתיים שנערכו במערב גרמניה בשנות 1949-50, ובהתפתחות הנרמזת מתוך גילויים אלה של אימוץ-טקטי גבוה של הגייסות ומחשבתם האופרטיבית של המטות.

תמרוני צבא הרה"ן הבריטי באוקטובר 1949

את הצד ה"אדם" היתה דביבית הרגלים הבריטית השכנה, כשהיא מוגברת ע"י בריגדה בלגית וגופי-גייסות מייצגים מצרפת, נורבגיה וארה"ב (כולם — מהיחידות המשמשות בצבאות הכבוש שבגרמניה). הצד ה"כחול" היה מורכב מבליגדה-מוגברת, (Brigade Gicry) אשר את

עם תום מלחמ"ע השניה, והעברתו החריפה של הצבא הבריטי למעמד וממדים של "צבא שלום", הפך "הצבא לאחר-המלחמה" הבריטי למצומצם למדי. בשל פיזורו הרב של חיל-הצבא הבריטי על פני כדור הארץ ובשל התוצאה הנובעת מכך: האחוז הגבוה של שירותים, טכנים, תחבורה תיים והספקתיים — קטן בו חלקן היחסי של ה"פורמציות הלוחמות" (דהיינו, כוחות המאורגנים במסגרת דיביויות, והמהווים גופים-לוחמים, המוכנים במבנם ובהרכבם, להפעלה בהתאם לפקודה הראשונה). מהמספר המוגבל של "יחידות רבתי טקטיות" אלו — נהנו אותן הדיביויות שהוחנו בשטחי הכיבוש אשר במערבה של גרמניה מאפשרויות יתרות. וכמעט רק הן יכלו ליהנות גם מהיתרון של היותן מרוכזות, וגם מהאפשרויות שנמצאו בשטחי-האימונים הנרחבים אשר "הוריש" להן הצבא הגרמני ואשר אין כמותן באיים הבריטיים צפופי האוכלוסין; וכן גם מן האפשרות לבחון את מהלכיהן, בעת תימרון, על פני שטח בעל רשת דרכים, מתקנים וישובים האופיינית לאירופה להבדיל מהגיזגול המלאך, או מחולות לוב וסיני. ויש בהם בתימרוני מבני-הצבא הבריטיים הללו משום עדות ל"אותות הזמן" לגבי המצבים האיסטרטגיים ה"אוביקטיביים" המסתמנים על גבי יבשת אירופה — ולמחשבה הטקטית המבקשת פתרונים לנוכח יחסי-כוחות נתונים.

לדעת הגנרל קייטלי, מפקד „ארמית הרהיין הברי-
טית” — כפי שצוינה בסיכומו של דו־דיווחון בריטי המוקדש
לבעיות-כוחותיה-המזוינים של בריטניה — תכליתם של
תימרוני אוקטובר 1949 היתה כפולה: — לבחון את החייל
הפרט תוך כדי פעלו בתוך יחידת-המשנה או הצות שלו —
וזאת, שעה שכלל הועמד בתנאים של פעולה במס-
גרתה של דיבזיה פועלת. *

* התרגילים הטקטיים נערכו בתחומי מרחב האימונים של פאדרבורג, בדרום מזרחה של וסטפאליה.

עיקרה היו גייסות מתוך דיכויית השריון הבריטית ה-VII
(עכברי המדבר" הנודעים מימי הארמיה ה-8 במדבר-
המערבי).

מהלכו של התרגיל הכיל שלושה שלבים. בסיומו של
מסע התקדמות, אשר בוצע על-פני כבדת דרך בת 25 ק"מ
בערך, באגפו של גוף צבא גדול — הגיעו היסודות המת-
קדמים לידי מגע ב,אויב" ואזי נתגלה הצורך בכיצוע נסיר
גת. ניתוק מצבי-המגע, והיציאה מתוך מצבי-הקרב, בוצעו
תוך אבטחה שניתנה ע"י מסך-שריון חזק. השלב השלישי,
והאחרון, היה הקמת-המגע מחדש, על פני חזית ברוחב של
13 ק"מ, ע"י הצד ה,אדום", אשר נסוג לפניכן — ובעק-
בות זה, התקפת-נגד משוריינת של ה,אדומים".

תרגילי גייסות אלה לא שמו להם למטרה להציג במש-
חק איזה אורח-קרב, שיהיה מיוחד ואופייני לצורה מסוימת
דוקא של הנהלת מלחמה. בעצם, עיקר כונתם היתה להר-
אות מה המצבים העלולים להתהוות תוך כדי התנגשות
בין שני יריבים בעלי ציוד חדיש, אשר שניהם רוצים להש-
תלט על חבל ארץ מסוים.

הדוגמה הבולטת ביותר באשר לציוד בעל אופי חדיש
היה הציוד המוגבר עד מאד במכשירי האלחוט.
לדעתם של משקיפים בריטיים, הרי אימונם של החילות
הושגות, בדרך כלל, על יסוד נאמן. הם ציינו באופן מיוחד
כמה היתבי לקנות לעצמם מקום בתוך יחידות הצבא, הפעיל
האנשים אשר באו לא מתוך המתנדבים ל,שרות הקבע" כי
אם משורות, השירות הלאומי", שהוא הכנוי המקובל לשרות
החובה הצבאי (שהיה אז בן י"ח חדשים) בבריטניה.

לפי הדעה שהובעה, נתגלתה מידת שיתוף פעולה בין
מטות כוחותיהם של בעלי-החבריה השונים שהשתתפו באותו

תימרון וכן — אימונם של הגייסות, והתפיסות הטק-
טיות, העלו סימנים של מאמץ להסתגלות הדדית.
התימרונים נמשכו שבוע ימים, ובמהלכם הוטלו על
הגייסות כמה מאמצים ניכרים. כמעט מיד לאחר מסע ההת-
קדמות של ה,אדומים", המסע בן ה-25 ק"מ בקירוב, באה
תנועת הנסיגה שלהם, בת 16 ק"מ בערך; ומשנעצרו
אח"כ — נדרשו הגייסות להתחפר מיד במקום.

אשר להסוואה, צוין כי זאת טופחה תוך עירות והש-
תדלות, ואף תוצאותיה היו עליכן משביעות רצון. לעומת
זאת הושמעה בקורת לגבי התנהגות החילות במצבי התקפה
מן-האוויר, ונשמעו הערות כי הגייסות נזכרים יתר על
המידה במצבי היתרון המכריע באויר מהן נהנו בעלות-
החבריה בשלבים המסיימים של מלחמה" השנייה.

בחינה אחת של התימרון אשר עליה עמד משקיף בריטי
והבליטה, היא, כי דיכויית הרגלים הבריטית מפגרת
מבחינת הגברת עצמת האש שלה
לגבי זו האמריקאית, או זו הרוסית. לדעת אותו משקיף,
הכרח הוא לשים קץ לנחיתות זו, וביחוד באם הכונה היא
לכך, כי יוטל על דיכויית להחזיק בגזרות חזית רחבות.
כן נראה לאותו משקיף כהכרחי, לפי נסיון התימרון, להר-
סיף לדיכויית-הרגלים (ויתכן גם לבריגדה) יחידות שריון
(אף זה, בעצם, לפי הדוגמה האמריקאית האחרונה —
המערב).

• בדרך כלל עוד יהיה צורך לעמוד במיוחד של הנטיה
הזאת, בארצות מערב אירופה, להחשיב החשבה יתירה את
ענין "גזרות החזית הרחבות" לדיכויית (או אף לרגימנט
רגלים מוגבר) ובכלל ליחידה טקטית שמטילים עליה
משימה עצמאית, או אף עצמאית-למחצה — מגמה
אשר בין השאר הובלטה מאוד במאמריו ונתוחיו של מפקח
חיל הרגלים הצרפתי, הגנרל קורנייה. — המערב.

תמרוני ספטמבר 1950 באזור הכיבוש הבריטי בגרמניה

קאיים, בלגיים ודניים. בתימרונים אלו נוכחו כ-300 משקי-
פים מארצות שונות, בעיקר מארצות האמנה האטלנטית.
מכאן יתן לשפוט על מידת החשיבות אשר יוחסה להם.
ששת ימי התימרונים הכילו, בעצם, שני תרגילים אשר
שולבו אחד-ד. תכליתו של הראשון היתה לאפשר לחילות
הצבא להתנסות בביצועה של תנועה ושל ריכוז-כוחות,
בתנאים של יתרון-אויר לאויב; ולכוחות-האויר, מאידך
גיסא, — להתנסות בגילוי מטרות טקטיות ותנועת-גייסות
בעורף אזור המערכה, ובהתקפה עליהם.

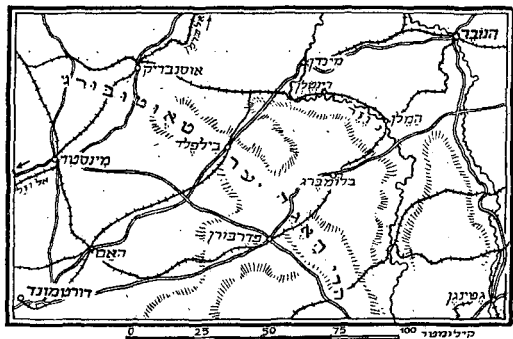
התרגיל השני — אשר התחיל בעצם כעבור ג' ימים —
נועד להעניק לחילות נסיון בעריכת מבצעים על פני חזי-
תות רחבות, כולל הן תנועות לרוחבה של החזית

מספר ימים בלבד אחר סיום התימרונים בשטח האמ-
קאיי של גרמניה, התנהלו תימרונים משולבים של כוחות
קרע ואויר גם על פני שטח נרחב באזור הכיבוש הבריטי.
המשותפים בהם היו ארמית-הרהין הבריטית, כוחות
הכיבוש האויריים הבריטיים, 2 סקוודרונים של אוירית-הצי-
הבריטית, פלגה של ה,מארינס" המלכותיים, "כנפות" מתוך
רגמנט חיל-האויר המלכותי** ומתוך "הכוח האנטי-
מטרי-הקל" של חיל האויר המלכותי — וכן גייסות אמרי-

רגימנט חיל-האויר המלכותי" — זהו הכנוי לגיי-
סות הקרקע, המופעלים ע"י חיל-האויר להגנה לוחמת
על מידת התעופה והמתקנים שלו הן בפני כוחות-קרע
אויב (כולל כוחות מוטסים) והן בפני התקפות מנמיכות-
סוס ון האויר. — המערב.

(בכיוון מאגף לאגף — תנועות המכוונות בלע"ז "לאטר-ליות") והן מהחיות לעורף; וכן בריכוז מהיר לשם התקפה — ופיזור הכוחות בנרצות לאחריה. שלב זה צריך היה לאפשר לכוחות האויר התנסות במתן סיוע-מהודק במסגרת גורות חיות דיכויניות.

וזה היה רקע התימרונים: שתי הארצות, ארץ ה"אדום" מים" וארץ ה"כחולים" — הגבול המפריד ביניהן משתרע לאורך הקו של היער טאטובורגי. והרי האגה — מרחק-מה (כ-50 ק"מ) מערבה מהנהר וור, ופחות או יותר

במקביל לו. "ארץ הכחולים" נמצאה מעבר דרום-מערב לגבול זה, ו"ארץ האדומים" — מעבר צפון-מזרח. שתי המדינות הללו שיתפו כוחות כדי להתגבר על פעולותיה התוקפניות של מדינה שלישית, "ארץ הצפוניים". הגבול בין שתי הארצות הראשונות ו"ארץ הצפוניים" — הוא לאורך קו מסילת הברזל ואול (על הרהיין) — מינסטר — אוסנבריק — ברמן: בקו הכללי מדרום-מערב לצפון-מזרח. בפתיחת התרגיל הגיעו מעשי האיבה לשלב בו היה צורך לפרוס מחדש, במערך-שלי-רוב במרחב פאדברין, את כוחותיהם של ה"אדומים" (שכללו את דיכויית השריון ה"ז, ואשר חנו באיזור הנובר), ושל ה"כחולים" (אשר הכילו את דיכויית הרגלים ה"ב ובריגדה מוגברת בלגית **, שנמצאו באיזור של דיסלדורף). הערכות-מחדש זו בוצעה בהצלחה שונה. כוחות האויר של ה"צפוניים" גילו את דיכויית השריון ה"ז כשהיא נעה בלילה והשהו את תנועתה ע"י ששיבשו גשר מעל לוזר. לעומת זאת הגיעו הכוחות ה"כחולים" (דיכויית הרגלים ה"ב) לתעודתם ללא תקלה ואף מוקדם יותר מהמשוער. — גם במשך היום, משנתפר מוגר האויר — הותקפו הכוחות ה"אדומים" מהאויר וסבלו אביר-דות נוספות.

* זה שנועד בהיסטוריה מהשמדת לגיונותיו הרומיים של וארוס, בסוף שלטונו של אבגוסטוס קיסר, ע"י השבטים הגרמניים, התארוסקים ואחרים, בהנהגת ארמיניוס, באמצעות מארב והערמה.
** בהרכב דומה לזה של בריגדה-מוגברת בריטית: ג' גדודים וגייסות הסיוע הנלווים. — המער.

ההתרחשות הבולטת ביותר שב"מערכת" יום המחלת אירעתה שעה שמפציצ-קרב מפלטיים, מצוידים בקליעי רקטות, הסתערו על רכבת מובילה חיילים וטנקים מדרום לבלומברג (עיירה צפון-מזרחית מפדלבורן, בחצי דרך בינה לבין המלן שעל הנאזר). התקפה זו הוצגה בצורה תאליסטית ביותר ע"י שימוש בחמרי-נפץ שהוטמנו קודם לכן במקור מות שנבקעו לכך, ופוצצו באמצעות חשמל תוך כדי מהלך ההתקפה. קצין חיל-אויר, הנושא אתו מכשיר אלוט, הוצנח בקרבת מסילת הברזל וכיוון את מפציצ-הקרב אל מטרות. בראשונה צללו שני מטוסי "ומפיר", בהקדימם את השאר, כדי להשתיק את התותחים הנ"מ. שברכבת; אחריהם הגיעו מתוך העננים 24 מפציצ-קרב — במבנים של ארבעה-ארבעה — והם צללו בהטלים על הרכבת קליע-רקטות בני 60 ליברות (כ-29 ק"ג).

אחרי בצעם את ההתקפה העיקרית הזו התארגנו המטורסים מחדש והמטירו על הרכבת אש מתותחיהם האבטומיים הקלים.

שלב ראשון זה של התמרון נסתיים יותר מוקדם מהמקוה, מחמת מזג האויר הרע, אשר מנע פעילות אווירית. על-כן הגיעו הגייסות לתעודתם בפחות תקלות והשהיות מהמצופה.

היה בו בצד זה של תוצאות התימרון כדי להדגיש ביתר שאת את הסיכון הכרוך בכל השענות על חיל-האויר בלבד בשעת הצורך לבלום התקדמות אויב *.

רב יותר היה הענין שבשלב השני של התימרון: ארץ ה"צפוניים" כורתת שלום נפרד עם ארץ ה"אדומים" — וזו האחרונה עורכת הכנות-פלישה לשטחה של בת-בריתה לשעבר. כאשר נודעת תכנית זו ל"כחולים" מעתיקים המה את כוחותיהם לקרהגנה לאורך גדות הנהר וור. כוחות הצד ה"אדום" רודפים אחריהם ומשתדלים להקדימם ולחסוף "ראש גשר" מעל לוזר בטרם הספיקו ה"כחולים" לגבש קרהגנה חדש לאורך הנהר.

במשך כל היום נעו הכוחות ה"כחולים" במלוא המהירות האפשרית לאורך שני צירי-תנועה מזרח. תוך תנועות דחופות וחיוניות אלו נשמרה, בדרך כלל, משמעת-שיירות ראויה לשמה — פרט לכמה צוארי-בקבוק שנוצרו בשל גשרים צרים אשר, אף שלא שובשו ע"י הפצצה, היוו מטרות אידיאליות למטוסי האויב, ותנועת הגייסות על פניהם לא יכלה להתנהל אלא טפיץ-טפיץ וברנח זמן. עם זאת, הרי בשעת תנועה זו הובלטה פעם נוספת הסכנה

* דוגמאות מובהקות לכך שמשו, כידוע, גם התקדמות חילותיו של רומל ע"פ קירנאיקה, ב-1942, ומסעותיהם של גייסות צפון-קוריאניים וסיניים, 1950-51; ואמנם כאן הצד השני של מטבע: הסכנה לזלזול בפגיעת חיל-האויר האויב בגייסותיו אתה הנתונים במטע — ולעומתה הסכנה לסמוך יתר מדי על הצלחת כוחות האויר שלך אתה, במשימה דומה. — המער.

של התקפת-אוויר על שדרות נעות בדרכים. שדרה של כלי-רכב נושא-יגייטות ושל מכוניות-משא כבדות הותקפה ע"י יותר מ-20 מטוסי "ומפיר" באש קליע-רקטות ו"חות-חיס". גם להתקפה זו שותפה צורה ריאליסטית, (שוב — ע"י פיצוץ חשמלי של חמרי נפץ שהוטמנו מראש).

אמנם הכוחות ה"כחולים" הגיעו למערכת-ההגנה החדש שלהם, אך הכוחות ה"אדומים" שנוו במהירות בעקבותיהם, הצליחו לשבות את שדרות המאסף של ה"כחולים" — כ-2000 איש, וכמויות גדולות של דרכי-תובלה, הדרכי נתיב אפשרי, כמובן, בראש וראשונה, בשל העיכובים שחלו בתנועת השדרות הנסוגות, וההכרח שלהן להמתין להודמי ניות לעבור ולחמוק בלי להפגע מהאוויר. לעומת זאת, על אף פגיעות חמורות מידי כוחות-האוויר ה"כחולים", הצליחו הכוחות ה"אדומים", המצוידים בחמרי-גישור, להגיע עוד במשך הלילה לסביבות הנהר. אך לכוחות ה"כחולים" היתה בכל זאת שהות מספקת להכין מערכי-ההגנה חזקים לאורך הגדה הצפונית של נהר זור, לפוצץ את כל הגשרים, להניח שדות מוקשים ולהגביה את רמת פני-המים בנהר במקומות העלולים לשמש לחצית.

עוד לפני עלות השחר תפס רגימנט של ה"אדומים" (אמריקאי) את הגבעות החולשות על הנהר בסביבת היינסן ובחסות החשכה הועברו פטרולים לצד השני של הנהר.

עם אור הבוקר החלה חצית הנהר בכל רוחב החזית: הושטו על פניו גשרוני-מצופים (פונטונים) ודוברות, וכן הוחל בהקמת גשרי-ביילי להעברת טנקים וכלי-רכב. טרקי-טורים ובולדוזרים עבדו לאורך הגדה. הרגימנט האמריקאי חצה, כאמור, את הנהר, בהתאם לתכנית, בשעות הבוקר המוקדמות בסביבת היינסן, בהשתמשו "בסירות-סער" מטי-פוס חדש, אשר רק עתה עבר את ניסוייו הראשונים בקוריא. גורלו של גוף-הצבא השני של כוחות ה"אדומים" (הדיביזיה המשוריינת ה-7) — אשר, אחר מסע ההתקדמות שלו ביום אמש, ניסה אף הוא לחצות את הנהר ע"י המלך, — היה חמור יותר. חמרי-הגישור שלו הופצצו קשות והגיעו מאוחר, על חלק מכוונותיו, שהספיק לעבור את הנהר, נערכה התקפת-נגד קשה ונגרמו לו אבידות קשות.

מזג האוויר היה עתה רע, ומגע בעד התערבות רצינית ע"י כוחות-האוויר. לעומת זאת, היו כוחות האוויר פעילים ביותר ביום שלפני זה. לפי דובר של ה-ר.א.א. נפגעה הדיביזיה המשוריינת ה-7 עד כדי כך, שבמקרה של התנגשות חמורה באויב לא היה עוד בכוחה לבצע את המשימה שהוטלה עליה. אף לדברי השופטים נהרסו חמרי-הגישור שלה כליל. (הגם שישנו רושם שהשתמשו בהם בכל זאת אחר כך להקמת גשר... — ה מ ע ר).

על הענין הרב שהיה באותו תרגיל תעיד העובדה כי בין הצופים בו היו מר סטרייז'י, מיניסטר המלחמה הבריטי, פילדמרשל סליס, ראש המטה הקיסרי הבריטי, וגנרל לטר-דה-סיניי, מראשי מצביאיה של צרפת.

בסקירת-הניתוח שלה עם סיום התרגיל, מתח הגנ' סיר צ'רלס קיטלי, המפקד הראשי על הגייסות הבריטיים בגרמניה, בקורת חריפה על ה-ט-ק-ה של הדיביזיה המשוריינת ה-7. לו היתה היא מבצעת את המרדף שלה בתקיפות-החלטה ודאי הוא, לדבריו, שהיתה משיגה את הדיביזיה ה-2 (ה"כחולים") הנסוגה. "כן לא גילתה — אמר — יכולת מספקת להפתיע את האויב בבחירת המקור מות לצליחה".

לעומת זאת, היתה טובה עבודת המטה של הדיביזיה ה-2: אך במקום מספר התקפות-נגד קטנות מוטב היה לערוך התקפת-נגד מרוכזת אחת, בקנה מידה גדול. לפי דברי הגנ' קיטלי, "חייב חי"ר לטפח בקרב רוח של סקרנות למתרחש אצל האויב ושל חקירה ודרישה לגבי כל אשר סביבו". ואופיינית הערתו האחרת, כי "דוקא להימנע על פני מרחבים (שוב אותו נושא של "מרחב"...) ה מ ע ר). תובעת, יותר מכל צורה אחרת של ניהול קרב, גמישות רוחנית וגופנית כאחד".

רמת הנהיגה נמצאה ראויה לתשבחות, ואשר לשיתוף הפעולה בין "ארמית הרהין הבריטית" (דהיינו — גייסות הקרקע) לבין "כוחות הכיבוש הבריטיים האוויריים" — הרי "היה מהמשובחים ביותר שבעולם כולו". אכן, מנה גדושה של שבח לגבי משימה-משותפת זו של כוחות הקרקע והאוויר, אשר כה קשה, כידוע, ביצועה המוחלט.

מובן כי אין לקבוע הערכה מציאותית כלשהי לתמרוניו של הצבא הבריטי מבלי לסקור את הרקע הכללי לעריכתם. באותן השנים עצמם נתקיימו, כידוע, גם תמרונים של הצבא הצרפתי — מחד גיסא, ושל החילות האמריקאיים שבאיזור הכיבוש בגרמניה — מאידך גיסא. גם בהם, כאשר בתמרוני הצבא הבריטי, ניכרה התפתחות מסוימת, החל מן השגרתו יותר, והדרך בראש וראשונה בהכשרתו ה"סתמית" (הנחוצה והחיונית עד מאוד) של החייל-הפרט ושל היחידה — ועד לטיפוחה של תפיסה או פריטיבית מסוימת, המנסה להדגים פתרונות אפשריים למשימות המסתמנות באופק; ואין ספק בכך שהתפתחות זו משקפת תמורות מהותיות המתהוות בינתיים גם בעצם המבנה והממדים של הצבאות האמורים, וגם באותם שיקולים המתחילים להיות יותר ויותר קובעים בדיוני מטותיהם הראשיים והנהגותיהם המדיניות.

התמרונים באזור הכיבוש האמריקאי - 1949-50

אף הרצון למנוע נזקים משדות מעובדים היה בין הגורמים לכך, כי החילות העדיפו להשאיר על הכבישים; אפילו במסגרת מגבלות אלו, הרי סבורים כי אף בשעה שהתנועה בכביש היתה עדיפה — צריך היה לבצעה במקרים רבים יותר בשעות הלילה, כן הודגש ההכרח, לגבי כל אנשי-הצבא, ויהיה אשר יהיה סוג היחידות עליהם נמנים, להיות מוכנים לקחת חלק בקרב ממש — בשים לב לאפשרויות הרבות של הסתננות, התקפה מן העורף, הבקעות משוריות לעומק או פעולה מוטסת, — כשההכרח להלחם מגיע במפתיע אף אל הלבדר והטבח. מפקדו של חיל-האוויר האמריקאי באירופה, העיר, כי משמעת-הכבישים היתה טובה, למדי, פרט לצוארי בקבוק בעלים קטנות ובמקומות של חצית-נהרות, וההסוואה שופרה בהרבה לעומת העבר; אולם, שעה שעורכים הש"נאות עם קוריאה — אמר — יש לזכור כי חולשתו של היריב באויר, שהיתה אופינית במסע קוריאה, איננה יכולה להיות הנחה לאימוץ-גייסות בגרמניה.

שיתוף-הפעולה קרקע-אוויר, ומבצעי תובלת חילות וציוד באויר, נחשבו למשוכחים, ועבודתם של טייסים בריטיים וצרפתיים שהשתתפו בתימרון זכתה לציון מיוחד. כן צוין, שהשילוב בין הצבאות השונים קודם הרבה ע"י סיפוח קציני צבא אחד ליחידות של צבא אחר (כך — בין אמריקאים ובריטיים). כן שולבו לראשונה כוחות צי צרפתיים לפטרול-ספינות אמריקאיים שעל הנהר רהין, שוב תוך חילופי קצינים. ושוב הודגשו הפגמים של מערכת האזעקה האווירית (שנתגלו כבר למדי בתרגילי האוויר המשולבים במערב אירופה בסוף אבגוסט, בתרגיל ה"כיפה"). לחסכויות ה"ראש" לא מעטים גרמו במהלכו של התימרון ההפרעות הקשות במערכת הקשר האלחוטי של הצבא האמריקאי, שבאו כנראה כתוצאה, מהפרשים מעטים מדי בין קבוצות הגלים של מכשיריו, לבין אלו של תחנות-האלחוט המסחריות שבגרמניה.

בסיום דבריו הזהיר הגנרל האנדי: "עניננו כאן לא כל-כך דברים שבאיסטרטגיה הגבוהה, נוסח נפוליון, כי אם בדברים שביסוד, הטעונוים חקירה מעשית והסקת מסקנות". אין ספק כי היתה זאת הגדרה נכונה, אולם אין לתפוס אותה בצמצומה. ה"דברים שביסוד" שנוסחו ונחקרו הפעם לא היו רק דברים-שבשגרה (שוב — שגרה הכרחית וחיונית!) של משמעת-שיירות וכדומה; לגבי אלה, כפי שינכח הקורא, אף הושגה, במשך שנת 1949-50, התקדמות מסוימת. אולם, מסגרתו הרחבה של התימרון כללה — ודאי לאור רשמי החדשים הראשונים למסע קוריאה, אך בודאי גם מתוך שיקולים לגוף בעיותיה של

בממדיהם הכמותיים של התימרונים האמריקאיים בגרמניה לא חל כאילו שינוי רב מ-1949 ל-1950; כאן עתה הופעלו בהם למעשה כמעט כל גייסות הכיבוש (כשתי דיביוזות בתוספת כוחות-שריון) וכן שותפו פלגות ממספר צבאות-כיבוש אחרים (בריטיים וצרפתיים בעיקר). בשני המקרים היתה ההגנה, הכוללת התקפות-נגד מוגבלות. עיקר הרקע האופרטיבי של התימרון. בעקבות תימוני 1949 רבו, מצד אחד, הציונים לעצמת האש הרבה למדי של היחידות שהשתתפו בו; אך, לעומת זאת — גם לליקויים מסוימים באימון, וביחוד במצב-תנועה למשל: משמעת-אוויר לקויה, הסוואה שטחית מאוד ול-עמים — אף הזנחתה לגמרי, והעדר יומה טקטית מספקת מצד יחידות-המשנה. נקודות הרגש היו, בין השאר, על הגנה אנטי-טנקית (הופגנו באופן בולט הכלים ללא-רתע, אשר גם הרצו במיוחד בפני אנשי הצבאות המשתתפים האחרים) הגנה עוצרת בסביבת נקודות ישוב, ותנועות נסיגה מתופות.

את ההתפתחות שחלה מאז 1949 אפשר היה לראות לפי הדעות שנשמעו במסיבת מפקדי חיל-הצבא, צי-המלחמה וחיל-האוויר האמריקאים בגרמניה שעה שהם נפגשו (ב-20 בספטמבר 1950) בהידלברג, לשיחת-סיכום על תימרוני הסתיו שנערכו בשבוע הקודם. באותה שיחה רבו הציונים להישגים שהושגו בתימרון, ביחוד בשטח ההאחדה והשילוב של הכוחות המשתתפים, להיותם כלל מתואם-פעולה אחד — אך גם לחסרונות שנתגלו בו; ולהערות אלו הקשיבו ברוב תשומת-לב נציגיהם של צבאות שתי-עשר האומות האחרות אשר נכחו בתימרונים.

רבו, כמובן, ההשוואות בין רשמי התימרונים ללחק המסע בקוריאה, ואף נשמעה בקורת על כמה תכונות של הגייסות אשר הושם להן לב הן בקוריאה והן בגרמניה, כאחת. הכוללת שבתכונות אלו הטעונויות תיקון היתה נטייתם של החילות להיות "כפות-כבישים", אשר הוסבר כי היא גובעת מאי-רצונם של החיילים-הפרטים להמצא לאורך זמן כלשהו "שלא על גבי כלירכב". הגדרה זאת נוסחה ע"י הגנרל-מיוז וייט, אשר פקד על רוב גייסות-הקרקע באותם התימרונים; ואף המפקד הכללי של הכוחות האמריקאיים בגרמניה, הגנרל האנדי, מצא לנכון לציין לשבח את מעשהו של מיוז-רגלים אחד, אשר פקד על אנשיו לנטוש את הרכבת ולעשות מסע של כ-17 ק"מ על-פני השרות ברגל.

בעלי ההערות הללו לא התעלמו מהמציאות הידועה שהתימרונים לעולם אין לעשותם ריאליסטיים בתכלית, וכי

הזירה הגרמנית — את הרעיון של נסיגה תמרונית גמישה.

אמנם, מה שייחד במידת-מה את פירושה למעשה של תפיסה זו — לעומת הגרסה הצרפתית, למשל, של אותו הרעיון עצמו — היתה הפעלתם הכבדה והמרקוזת יותר של עצמת-אש וכוח-השריון. אולם, מתקבל על הדעת כי דברים אלה נובעים אולי יותר מן ההפרש במצוי מאשר

התמרון הצרפתי בארץ-הרהיין 1949

ראשי-גשר להתפשטות מהירה — הלא הוא המצב המובהק אשר הודגם ע"י הגרמנים, במאי 1940, תוך פריצתם ליד סאדן, והרי זה מצב אופיני להגנה על קו-עמדות-מבוצרות יציב ומסוים. דהיינו, הרי זו מעין חזרה טקטית-הדרכתית על הלקח של מלח"ע השניה, תוך נסיון להמתיק את השגיאות-ההליקויות שנתגלו במהלכו, — אך לא תוך שינוי יסורי בתפיסה הכוללת של אורח ההגנה ושל משימותיה, וביחוד לגבי השלב הפותח של מלחמה. ההדגשות היתרות, המצויות בתאורי אותם התימלונים, כי "נראה כי בכל, אף בפרטים הקטנים ביותר, שואב התימרון את השראתו מלקחה את המלחמה האחרונה" — רק מגבירות בעצם (אם גם לא במתכוין) את הרושם כי אמנם שלט כאן הרצון למצות את לקחו של העבר, ולו גם עבר קרוב ומאלף, אך המסיר בות, ויחסי הכוחות, שצינו את אותו העבר אינם צפויים כלל לחזור ולהישנות בהתנגשות אפשרית של מחר, ועל כל פנים לא בשלביה הראשונים.

מה מחדש אורח-אופרטיבי נוסח 1950?

מתוך ראייה זו ניתן להעריך הערכה הולמת ביותר דוקא את התרגיל הטקטי שבמישור הגלי של צפון-שפפניה ובנבעות הארגון, באוגוסט 1950. אין צורך לחזור כאן על תיאורו אשר ניתן (אמנם, ורק בקיום כוללים) בחוברת ס"ד של "מערכות" (עמ' 101); לא יכבד ודאי על הקורא למצוא את החובלת ולעין בתיאור עצמו. הדבר שיש לציין כאן הוא, כי עם כל היקפו המצומצם שבמצבאות (כנראה — רק כמחצית הכוחות של התמרון הנ"ל משנת 1949) היה לתרגיל זה ערך עקרוני רב, בשל הדיגמו אורח מחשבה אופרטיבי חדש: אורח של תיפוי-גבולות גמיש המבוצע בידי כוחות מצומצמים יחסית, למול אויב עדיף כוח, ומתוך נסיגה מתושבת. כאן באה הזריזות לשמור על הכוח ולמלא (לפחות זמנית) את מקום הכוח. אפשר והתפיסה החדשה הוגדרה באופן קולע למדי בפרק הדן ב"אפשרויות

תמרוניו של צבא הכיבוש הצרפתי, שנערכו בימים 6-9 באוקטובר 1949, במרחב גבעות מבותר ויערי שמדרום לנהר מוזאל, בסמוך למרחב האימונים הקבוע (כן 140.000 דונם) של מחנה האימון באומהולדר, בממדיהם ודאי שהיו חשובים הרבה יותר מהתרגיל הטקטי שנערך בסוף אבגוסט 1950, בצפונה של ארץ שפפניה שבצרפת. הופעלו בהם קרוב ל-20.000 איש, מכל סוגי החיל, אשר רוכזו מכל חילות-המצב אשר באזורי הכיבוש הצפוני והדרומי של הצרפתים בגרמניה. אך השאלה הדידה במקומה, האם גם מבחינת התוכן עלו בחשיבותם על זה האחרון. אכן, באשר לעצם האימון הניתן לחייל-הפרט וליחידה המופעלת, ניכרה התקדמות רבה, לעומת מה שהיה נהוג בתקופה ש"בין-המלחמות".

מסתכל ותיק באותם תימלונים מצין כי נעלמו כמעט לגמרי המחזות ה"ססגוניים" שבתימלונים שלפני עשרות שנים, ש"הכל מוסוה", מקסדת העלולה של הרגלי ועד לטנק ולמכונית עטופי-הענפים, כי התנועות מוסתרות בצל יערות ליליים או מאחורי המסך של ערפלי בוקר; כי אפילו הטיולונים הצעירים, שמאחוריהם בדוחק 4 חדשי אימונים — המשתתפים בתימרון — ידם כבר רבה להם באמנות ההסתתרות והחמיקה; כי "לולא מספר תמרות עשן, מצבע אדום ולבן, המשמשים ציון למה שקוראים פגיעות במטרה של חיל-התותחנים או של האויריה, לולא זמזומם של מנועי ה"תנדרבולט" בשמים, — לא היה דבר, המגלה למסתכל שאיננו בתוך הענינים את מקלכך של פעולת-מלחמה המתרחשת סביבו". צד זה, ה"הדרכה גרידא", של התימלונים כלל גם התקפת גדר-רגלים, מאחורי מחסום-נע של ארטילריה בינונית וכבדה, ובתמיכת הפצצות צלילה, — ואף הצנחתם של פלוגת-צנחנים, וביצועה של הספקה מה-אוויר. יצוין כי אף תוך-כדי ביצוע התקפתם של טנקי-שרמן הצטינו הללו במידת ההסתרה-ההסוואה של תנועתם תיהם.

אם נבחון עתה את הצד האופרטיבי הרחב יותר של התימלונים ההם, נינכת כי הנם בנויים על חזרה ע להמצב של פריצה משוריינת של קרינה, והקמת

בפעולה משהה" במאמרו של הנגדל קירנייה שבחוב' ס"ה של "מערכות" — הגם שאותו מאמר דן, לכאורה, בעניני רגלים בלבד (אכן — חיל-רגלים, ה"ממונע ב ש ל מ ו ת"): "אופיניות לפעולה משהה הנן גזרות-חיות נרחבות; אין בה ארגון כוחות לעומק, ...משך ההגנה הנן מוגבל. המדובר

הוא בקוי מעצור ומגן, אשר עורכים אותם בזה אחר זה, מדי שלב, חדש של השהיה, במחפה של מכשולים — ובאם ניתן הדבר, הרי של מכשולים רצופים, אשר יש בהם כדי למנוע כל הסתננות אויבת" ... (מערכות ס"ה, עמ' 29—30).

אין להמנע מהרושם כי עם כל הבדלי הביטוי, פרטיה-ארגון והעצמה הטכנית המופעלת — מציין את צבאות המערב העיקריים קו משותף של התפתחות במחשבה האופרטיבית; וקו זה איננו מקרי, כי אם נובע, כאמור, מראיית מצבים קיימים ויהסי כוחות נתונים. אין תימה כי התמרונים, זו התחזורת של צבא לקראת משימתו, נוטים לשקף קו מחשבה כזה. כי הרי צורך הוא לכל צבא, בכל מצב מציאותי-נתון של מדינה וצבאה, לכוון הן את מחשבתו האופרטיבית והן את תמרוניו ואת תרגיליו הטקטיים הגדולים, לאור צרכיו המציאותיים הנובעים מהמצב המוחשי שבפניו מעמידה אותו היות עמו ומדינתו, — על גבולותיה, על יחסיה עם השכנים, על ממדי ארצה, על מקורות יכולתה ועל ציווייה החיוניים.

"החופר"

אגודה שתופ'ת בע"מ

תל-אביב, וחוב לוינסקי 10

טל פון 2947

מוציאים לפועל:

עבודות הפירה, מילוי ויישור של מגרשים, הפירת מרתפים, הכשרת קרקע לכבישים ודרכים וכו'.

מחפרים, דחפורים ע"י מכוניות, מכבשים, קומפרסורים וציוד חדש אחר. הספקת קורקר וחול השאלת קומפרסורים.

